

Pranowni Państwo!

W imieniu władz samorządowych i mieszkańców serdecznie witam w Gminie Wróblew otwartej dla gości i inwestorów.

Kam wielką przyjemność zaprezentować Państwu Gminę Wróblew, której mieszkańcy to otwarci, gospodarni i pracowici ludzie, którzy swymi działaniami nadają naszej gminie nowe oblicze.

Wróblew to gmina wiejska mająca charakter rolniczo-turystyczny. Bogata historia, walory kulturowe i turystyczne, życzliwi ludzie, naturalne nieskazitane środowisko, dogodnie połączenie komunikacyjne z Łodzi do Poznania to niezaprzeczalne atuty naszej gminy.

Z myślą o przyszłości gminy oraz pragnąc ukierunkować jej rozwój na turystykę i rekreację, władze gminy zapewniają na swoim terenie dogodne warunki do inwestowania. Obecnie trwają prace przy budowie zbiornika wodnego Smardzew.

Duży potencjał Gminy Wróblew oraz perspektywy jej dynamicznego i zrównoważonego rozwoju są gwarancją satysfakcji dla wszystkich tych, którzy właśnie tutaj mieszkają, wypoczywają i inwestują.

Oddając w Państwa ręce niniejszy folder, mam nadzieję, że będzie on przewodnikiem po naszej małej ojczyźnie i zachęci Państwa do odwiedzenia naszych stron.

Bylibyśmy radzi, gdyby niniejsza publikacja przyczyniła się do nawiązania nowych kontaktów i podjęcia kolejnych cennych inicjatyw, a także zaowocowała nowymi projektami i inwestycjami na terenie gminy we współpracy z naszymi przedsiębiorstwami oraz gościnnymi gospodarzami i mieszkańcami.

Serdecznie zapraszam
Tomasz Woźniak
Wójt Gminy Wróblew

Kalendarium Gminy Wróblew

4000 – 1700 l. p.n.e. Najstarszymi i widocznymi do dziś śladami historii na terenie gminy są stanowiska i znaleziska archeologiczne. Są to cmentarzyska w Tubądzinie i Kobierzycu z epoki brązu. W II okresie brązu kultury trzcinieckiej w Smardzewie przy lesie i przy drogach Łubna – Jasionna i Jasionna – Orzeł Biały (2 km od Wągłczewa) znaleziono kurhany. W okresie wpływów rzymskich w Wągłczewie i Smardzewie odkryto cmentarzyska, w których znaleziono przedmioty z żelaza i ułamki ręcznie lepionych naczyń.

XI – XIII w. Najstarsza, stwierdzona archeologicznie osada Wróblew.

1136 Pierwsza wzmianka źródłowa o Kobierzycu wspomniana w bulli Innocentego II.

XIV w. pocz. Zbudowano drewniany kościół w Tubądzinie. Założono szkołę powszechną przy kościele we Wróblewie.

1300 ok. w Kościerzynie wzniesiono pierwszą drewnianą siedzibę Poraitów o charakterze obronnym. W 1331 r. prawdopodobnie podczas rejsy krzyżackiej budynek został spalony.

1321 Pierwsza wzmianka źródłowa o Sadokrzycach. Prawdopodobnie wieś istnieje od **1314 r.**, utworzyli ją szlachcice powracający z wojny.

1330 Pierwsza wzmianka źródłowa o Wróblewie (dot. potwierdzenia przez księcia sieradzkiego nabycia przez Chwałę z Dąbrówki części miejscowości od jego rodziny).

1358 Kazimierz Wielki otrzymał Wągłczew oraz Sadokrzyce od zakonu augustianów w zamian za posiadłości w Kaliskiem. (Parafia wągłczewska przynależy do **1818 r.** do archidiecezji gnieźnieńskiej, w latach **1819-1916** do diecezji kujawsko-kaliskiej, a po **1917 r.** do dzisiaj jest w dekanacie sieradzkim w diecezji włocławskiej).

1364 Pierwsza wzmianka w dokumentach pisanych jako Magna Charlupia (w dokumencie kasztelana spycymierskiego Piotra Świnki, w którym to Charlupię i Dziebędów sprzedał sołectwo tej ostatniej wsi). W **1392 r.** Właścicielem Charlupii Wielkiej zostaje Pietrasz Świnka. **XIV-XV** Klucz Ścinków w Charlupii Wielkiej powiększono o wieś: nieistniejące już Zawidów i Pawe, część Łosieńca, Wróblew, Dąbrówka Zgniła, Drzązna, Pyszków i Rowy. W Kościerzynie **ok. 1400 r.** zbudowano na kopcu (dziś wyspa na środkowym stawie) drewniany dwór otoczony fosą. W latach **1436-1951/52** Klucz Charlupski przechodzi w ręce Malskich, następnie staje się własnością Zapolskich, w **1680 r.** Walewskich. Staraniem rodziny Walewskich zbudowano dwór w Charlupii Wielkiej. W latach **1716-1760** właścicielami zostają Wężykowie, od **1760 r.** Zbijewscy herbu Rola.

1372 Jan Kmity, starosta sieradzki sprzedaje sołectwo wsi królewskiej Wągłczew Pawłowi ze Skościąn, w którym to określa uposażenie i powinności wojskowe sołtysa oraz powinności osadników. W tymże roku królowa Elżbieta Łokietkówna potwierdza dokument Jana Kmity, nadając zarazem immunitet sądowy oraz określenia uprawnień sołtysów.

1391 Pierwsza wzmianka źródłowa o istnieniu Inczewa.

1392 Pierwsza wzmianka w źródłach o Tubądzinie. W **XVI w.** Tubądzin należy do rodziny Rudnickich herbu Lis, w **XVII w.** właścicielami Tubądzina byli kolejno: Stanisław Radoński, Krzyżanowscy, Iwańscy.

1391 Pierwsza wzmianka źródłowa o Sędzicach.

1392 Pierwsza wzmianka pisana o Tubądzinie.

1400 Źródła pisane wymieniają Smardzew po raz pierwszy, kiedy to wspomniany jest właściciel

Dawny budynek Urzędu Gminy Wróblew - I poł. XX w.

Albertus, identyfikowany z Wojciechem z Łasku i Krowicy, kasztelanem łądzkim, występującym w źródłach od 1396 r.

1411 Pierwsza wzmianka w źródłach pisanych o Kościernynie (dawniej Kościerzyn). Wieś rodowa Poraitów (później przybrali nazwisko Kościerscy). W ich dobrach znajdował się też Kobierzyn (dziś Kobierzynko).

1457 Wzmianka o parafii w Chartupi Wielkiej.

XVI pocz. dziedzicami Wróblewa zostali Malscy herbu Nałęcz (właściciele Chartupi). W Kościerzynie na kopcu powstaje nowy kolejny dwór drewniany na murowanej i sklepionej piwnicy (później wykorzystany na lodownię, z końcem XVIII w. opuszczony przez właścicieli). W **1929 r.** dwór drewniany założony przez Wincentego Prądzynskiego spłonął. Park przetrwał do 1939 r.

1626 Z fundacji czterech braci Łubieńskich (ich rodziny majątek Łubna należał wówczas do parafii wągłczewskiej) zbudowano w Wągłczewie obecną świątynię pw. św. Klemensa. W **1786 r.** ks. Andrzej Skowroński ofiarował kościołowi pw. św. Klemensa w Wągłczewie organy dziesięciogłoskowe w stylu rokokowym. W tym czasie przy kościele powstaje chór muzyczny.

1628 Dziedzic Tubądzina Chryzostom Liskowski z Rudnika ufundował dzwon z łacińskim napisem, który w tłumaczeniu brzmi następująco: „Chwała samemu Bogu. Szlachetny Pan Chryzostom Liskowski z Rudnika, dziedzic w Tubądzinie ufundował ten dzwon w roku Pańskim **1628 r.** uczczeniu św. Wojciecha”. Konsekracja kościoła w Wągłczewie przez Macieja Łubieńskiego biskupa poznańskiego i późniejszego prymasa Polski.

1726 Zbudowano drewniany kościół w Tubądzinie. Fundatorem kościoła był dziedzic Tubądzina Ludwik Wężyk.

1796 Maciej Zbijewski, kasztelan konarsko-sieradzki herbu Rola, zbudował dwór w Tubądzinie.

1797 Zbudowano jednonawowy, murowany kościół pw. św. Bartłomieja w Chartupi Wielkiej w stylu klasycznym, ufundowany przez Jana i Teresę Walewskich.

XIX w. Przebudowano dwór w Chartupi Wielkiej. Po Walewskich właścicielami dworu zostali Kosmanowie, Kobierczyki, **od czerwca 1912 r. do stycznia 1913 r.** dwór jest własnością **Władysława Stanisława Reymonta**. Po nim właścicielem zostaje **Stanisław Graeve**, później Tadeusz Mieszczański. W tym czasie zlikwidowano we Wróblewie szkołę działającą przy kościele.

1804 Pożar kościoła we Wróblewie. Na miejscu spalonej świątyni wybudowano nowy, również drewniany kościół pw. św. św. Apostołów Piotra i Pawła. Wybudował go ówczesny proboszcz ks.

Maciej Węgierski, który kierował parafią **od 1790 do 1810 r.** Kościół poświęcony został **18.05.1806r.** przez kanonika kolegiaty łęczyckiej i uniejowskiej, ks. Antoniego Pogorzelskiego. W **1933 r.** kościół przebudowano i powiększono dzięki inicjatywie ks. Józefa Dalaka. W czasie **II wojny światowej** kościół pełnił rolę magazynu, a w budynku plebanii mieściła się siedziba żandarmerii niemieckiej. W latach **1960-1976** cały kościół wyłożono boazerią na wzór stylu zakopiańskiego (wykonawcami robót w kościele byli górale spod Zakopanego).

1836 Włości kościerzynskie przejął senator Wincenty Prądzynski. Inicjuje budowę drewnianego dworu pomiędzy stawami oraz zostaje założycielem przydworskiego parku. W **1881 r.** właścicielem dóbr kościerzynskich zostaje Stanisław Prądzynski, który w **1914 r.** podejmuje kolejną inicjatywę budowlaną. Jego dziełem jest istniejący do dziś dwór murowany. Zakłada park wokół swojego dworu, wykorzystując elementy starszej kompozycji. Budowę ukończono na przełomie lat **1915/1916**.

W **1928 r.** spłonął stary dwór w Kościerzynie. Park przetrwał do **1939 r.** Po wojnie w ocalałych zabudowaniach majątku utworzono Liceum Rolnicze, w **1948 r.** powstała Roczna Szkoła Mechanizacji Rolnictwa, a w **1968 r.** utworzono Zasadniczą Szkołę Mechanizacji Rolnictwa. W **lipcu 1978 r.** decyzją wojewody sieradzkiego powołany zostaje Wojewódzki Ośrodek Postępu Rolniczego (WOPR) w Kościerzynie (na bazie Zasadniczej Szkoły Rolniczej mieszczącej się w majątku Stanisława Prądzynskiego oraz Państwowych Gospodarstw Rolnych w Inczewie i Kobierzyczu, będących niegdyś własnością rodzin Walewskich i Radońskich). Od **1.01.1991 r.** do **30.06.1999 r.** Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego (WODR), a od **1.07.1999 r.** do dziś Łódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego (ŁODR) w Bratoszowicach oddział w Kościerzynie.

1840 ok. na cmentarzu grzebalnym w Wągłczewie zbudowano z cegły na planie kwadratu kaplicę rodziny Pisarskich pw. św. Augustyna.

1859 Utworzono Gminę Wróblew.

1863 W okolicach Wągłczewa Napoleon Urbanowski – właściciel fabryki w Poznaniu – zorganizował oddział powstańczy. Oddział ten był pod rozkazami Józefa Oxińskiego. Teodor Mniewski z Wągłczewa był dowódcą pierwszego szwadronu kawalerii powstańczej w partii W. Rembowski, a później dowódcą drugiego szwadronu ułanów w brygadzie A. Taczanowskiego.

1863 18.04. Rosjanie rozbili oddział powstańczy Napoleona Urbanowskiego w czasie powrotu w Sieradzkie.

1866 29.06. w Smardzewie urodziła się **Ignacja Piątkowska** – etnografka, działaczka społeczna, literatka ziemi sieradzkiej (zm. **18.04.1941 r.**).

1880 Odbudowano kościół pw. św. św. Piotra i Pawła we Wróblewie.

1892 Właścicielem Tubądzina zostaje Kazimierz Walewski.

1900 Staraniem ks. proboszcza Radzyńskiego wybudowano kościół w Tubądzinie, wspierany finansowo przez Kazimierza Walewskiego.

XX w. pocz. na cmentarzu grzebalnym zbudowano grobowce okolicznej szlachty, Colona Walewskich z Inczewa i Tubądzina. Przy szkole we Wróblewie otwarto jedną z pierwszych w Sieradzkim bibliotekę.

1901 W Tubądzinie przy kościele pw. św. Wawrzyńca zbudowano dzwonnice, na której zawieszono ocalony z zawieruch wojennych dzwon z **1628 r.**

1910 Z inicjatywy Polskiej Macierzy Szkolnej powstało we Wróblewie jedno z pierwszych w Sieradzkim Kółko Rolnicze, należące do Towarzystwa.

1912 Z inicjatywy chłopów skupionych wokół pisma *Zaranie* powstała we Wróblewie Kasa Spółdzielcza.

1912 2.09. Zezwolenie gubernatora kaliskiego na utworzenie Ochotniczej Straży Pożarnej we Wróblewie. Pierwszym naczelnikiem został właściciel majątku Smardzew Władysław Kuczberski, natomiast prezesem straży był dziedzic Kobierczyka Feliks Radoński. W tym czasie przy OSP zorganizowano orkiestrę strażacką (kapelmistrz Strawiński). W **1917 r.** OSP we Wróblewie przystąpiło do Związku Floriańskiego. W listopadzie **1918 r.** wróblewscy członkowie POW (w tym strażacy) rozebrali posterunek żandarmerii niemieckiej. **20.06.1920 r.** nastąpiło poświęcenie sztandaru i budynku strażnicy we Wróblewie.

1918 Powstaje Ochotnicza Straż Pożarna w Wąglczewie (dzisiaj w budynku OSP znajduje się bar).

1919 **Andrzej Śniegula**, rolnik z Próchen został posłem do Sejmu Ustawodawczego II RP.

1926 2.02. Urodził się **Jerzy Kaczmarek**, twórca ludowy z Wróblewa (zm. **18.03.2004 r.**).

1927 Założono Spółdzielnię Mleczarską we Wróblewie.

1939 Majątki: w sąsiednim Inczewie i w Tubądzinie oddane zostały w zarząd Niemca Mauve Lutza. K. Walewski pozostał wprawdzie w jednym pokoju we dworze, lecz wkrótce zmarł (**3 marca 1940 r.**). Część zbiorów przepadła, większość jednak została uratowana, a to dzięki Rudolfowi Weintertowi-Austriakowi, przedwojnemu kustoszowi Muzeum Ziemi Sieradzkiej, który podpisał volkslistę. Po wojnie zbiory Walewskiego zostały rozdzielone między Archiwum Państwowe w Łodzi i Muzeum w Sieradzu. Dwór po wojnie został kompletnie zniszczony: zostały tylko mury, gdy w **1971 r.** przystąpiono do jego odbudowy. Remont trwał 13 lat. W **1984 r.** otwarto w nim Muzeum Wnętrz Dworskich (od 1998 r.: Muzeum Walewskich) jako filię Muzeum Okręgowego w Sieradzu. Główną atrakcją jest tu ekspozycja portretu sarmackiego z **XVII, XVIII i pocz. XIX w.** ze zbiorów Kazimierza Walewskiego. W południowej części parku stoi także oficyna dworska, pierwotnie z **1860 r.**, odbudowana od podstaw i przeznaczona na zaplecze administracyjne muzeum. Dziś Muzeum Walewskich w Tubądzinie.

1939 26.08. Ostatni występ orkiestry działającej przy OSP we Wróblewie.

1940 Wysiedlenie ludności polskiej z Gminy Wróblew, a na ich miejsce osiedlono osadników z Wołynia i znad Morza Czarnego.

1941-1942 Żandarmi z posterunku we Wróblewie rozstrzelali siedmiu Polaków: Wincenty Kwiatkowski, Stanisław Ubycha, Władysław Duczmalewski, Władysław Studziński, Antoni Błaszczyk, Jan Krawczyk, Józef Mizerski. Pomordowanych pogrzebano w jednej mogile na cmentarzu we Wróblewie. Ich nazwiska umieszczono na nagrobnej tablicy.

1945 23.01. wyzwolenie spod okupacji Gminy Wróblew.

1947 17.08. uroczyste poświęcenie nowego sztandaru OSP we Wróblewie.

1967 14.05. – w Szkole Podstawowej w Charlupi Wielkiej odsłonięta zostaje tablica pamiątkowa o treści „Wł. St. Reymontowi Mieszkańcowi Charlupi Wielkiej w latach 1912-1913 Ofiarodawcy i Inicjatorowi powstania tutejszej szkoły za upamiętnienie naszej wsi w noweli *Pęknięty dzwon* w setną rocznicę urodzin – wdzięczni mieszkańcy. Charlupia Wielka, 7 maja 1967”.

1968 Zbudowana zostaje Stacja Uzdatniania Wody we Wróblewie, w **1989 r.** w Charlupi Wielkiej, w **1993 r.** w Słomkowie Mokrym.

1949 Przy szkole we Wróblewie powstała Gromadzka Biblioteka Publiczna.

1984 Staraniem ks. proboszcza, A. Winiarskiego na cmentarzu grzebalnym w Tubądzinie umieszczono tablicę poświęconą pamięci weterana powstania styczniowego Bronisława Rzewuskiego.

1988 Powstał Zakład Ceramiki Budowlanej w Tubądzinie.

1989 Pierwsze prace budowlane – wykopy ziemi pod fundament nowej szkoły w Chartupi Wielkiej. Uroczyste otwarcie szkoły nastąpiło **20 lutego 1995 r.**

1990 **Barbara Nowacka** zostaje wójtem Gminy Wróblew w nowo utworzonym samorządzie. Funkcję wójta pełniła do **2007 r.**

1991 11.06. na grobowcu **Ignacji Piątkowskiej** położono tablicę pamiątkową oraz nazwano jej imieniem Szkołę Podstawową we Wróblewie

1992 21.03. uroczyste otwarcie nowego lokalu Gminnej Biblioteki Publicznej we Wróblewie.

1993-2003 Tubądziański Championat Jeździecki – konkurs w skokach przez przeszkody, połączony z festynem dla całych rodzin, który co roku przyciągał pasjonatów jeździectwa, ludzi biznesu, przedstawiciele władz lokalnych i państwowych oraz całe rodziny, pragnące miło spędzić czas. Tradycje wpierania sportów konnych są kontynuowane, bowiem Grupa Tubądzin jest jednym ze sponsorów Festiwalu Jeździeckiego w Gajewnikach.

1996 Przy Gminnej Bibliotece Publicznej we Wróblewie powstaje zespół piosenki biesiadnej „**Wróblewianie**”.

1997 12.11. uroczystość przekazania sztandaru Szkole Podstawowej im. Ignacji Piątkowskiej we Wróblewie.

1998 Decyzją Rady Gminy we Wróblewie Gminną Bibliotekę Publiczną wraz z filiami w Chartupi Wielkiej i Wągliczewie włączono do utworzonego Gminnego Ośrodka Kultury. W **2001 r.** filie odłączono, a księgozbiór przekazano szkolnym bibliotekom.

1999 Obchody 50-lecia Gminnej Biblioteki Publicznej we Wróblewie.

2000 Obchody Roku Reymontowskiego w Gminie Wróblew: „Pamięci Reymonta” (inscenizacja noweli pt. „Na Niemca”) – przedstawienie teatralne zorganizowane przez Gminną Bibliotekę Publiczną we Wróblewie (II miejsce w Konfrontacjach Kulturalnych Gmin Powiatu Sieradzkiego). „Biesiada Folklorystyczna” (odsłonięcie nowej tablicy poświęconej pamięci Patrona, występ artystyczny uczniów tejże szkoły pt. „Reymontowskie cztery pory roku”) – przygotowany przez Szkołę Podstawową im. Wł. St. Reymonta w Chartupi Wielkiej.

2001 Utworzenie kapeli „**Kumpele-Wróbele**”

działającej przy Gminnym Ośrodku Kultury we Wróblewie. W ramach reformy oświaty na terenie gminy utworzono 6-klasowe szkoły podstawowe w Chartupi Wielkiej, Wągliczewie i Słomkowie Mokrym. We Wróblewie istnieje 3-klasowa szkoła podstawowa i gimnazjum. **1.09.2007 r.** połączono Szkołę Podstawową im. Ignacji Piątkowskiej i Publiczne Gimnazjum w Zespół Szkół we Wróblewie. **2004 1.07.** do użytku mieszkańców gminy oddano oczyszczalnię ścieków. „Ostatni sen rzeźbiarza – pamięci Jerzego Kaczmarka” – przedstawienie teatralne – I miejsce w Konfrontacjach Kulturalnych Gmin Powiatu Sieradzkiego.

2007 W wyborach samorządowych wójtem gminy zostaje **Jan Musiałczyk**. Uchwałą Rady Gminy utworzono Gminną Bibliotekę Publiczną i Gminny Ośrodek Kultury we Wróblewie i obie placówki wpisano do Rejestru Instytucji Kultury Gminy Wróblew.

2008 grudzień – przekazanie placu pod budowę zbiornika wodnego Smardzew w ramach „Programu małej retencji dla województwa łódzkiego” przygotowanego i realizowanego przez Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi.

2009 5.01. została otwarta filia „Agros-Wrońscy” we Wróblewie. W pełni funkcjonuje już dział handlowy, serwis oraz sklep z częściami zamiennymi.

17.09. we Wróblewie został otwarty market **Vobiano**.

6.11. obchody 60-lecia istnienia Gminnej Biblioteki Publicznej we Wróblewie.

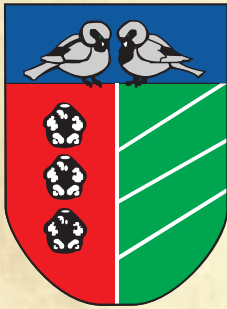
7.11. na terenie budowy zbiornika wodnego Smardzew odkryto unikalne grodzisko z XIV i XV w. Odkopany gród ma charakter stożkowy. Wewnątrz palisady okryto ślady dworu, który miał około 10 metrów szerokości i 14 długości. Około XVII wieku został najprawdopodobniej strawiony przez ogień. Znalezione ślady zwęglonego drzewa oraz popiołu.

2010 17 grudnia – kadencja Wójta Jana Musiałczyka zakończona przedwczesną Jego śmiercią.

28 grudnia – powołanie przez Prezesa Rady Ministrów RP Donalda Tuska Barbary Danuty Wyrrwas do pełnienia funkcji Wójta Gminy Wróblew do czasu objęcia obowiązków przez nowo wybranego wójta.

2011 13 marca – w ponownych wyborach samorządowych Wójtem Gminy Wróblew zostaje Tomasz Woźniak.

Herb Gminy Wróblew

Uchwała nr XX/77/96 Rady Gminy we Wróblewie z dnia 30 grudnia wprowadza zmiany w statucie Gminy Wróblew. Na wniosek Komisji Spraw Społecznych RG uchwała, iż do statutu dodaje się informację o posia-

daniu przez gminę herbu – wykonanego przez magistra sztuki Jana Cegiełkę.

Herb składa się z tarczy typu gotyckiego. Pole tarczy autor podzielił trzema barwami: pas górny – niebieski symbolizuje kolor nieba, na tle którego najczęściej oglądamy ptaki, pas lewy – czerwony symbolizuje kolor dojrzałych owoców jabłoni, wiśni, cze-

reśni, pas prawy – zielony dzielony trzema ukośnymi liniami białymi – symbolizuje rzędy upraw warzywnych, kapusty, marchwi, ogórków. W godle znajduje się para wróbli (samiczka siedząca na pasie lewym, samiec siedzący na pasie prawym, widoczne z profilu, zwrócone do siebie głowami) w kolorze jasnoszarym, usytuowane są one centralnie w pasie górnym – ptaki, których nazwa przypomina nazwę gminy, po lewej stronie tarczy znajdują się trzy kwiaty jabłoni w kolorze białym usytuowane w rzędzie pionowym na pasie lewym – przypominają one o związku gminy z sadownictwem.

Gmina Wróblew

Urząd Gminy we Wróblewie

Gmina Wróblew

Gmina Wróblew położona jest na Nizinie Południowowielkopolskiej, w mezoregionie Wysoczyzny Złoczewskiej, a nieznaczące fragmenty na wschodzie znajdują się w Kotlinie Sieradzkiej. Znaczny obszar posiada mało urozmaiconą rzeźbę terenu określoną jako płaskorówninną oraz niskofalstą i niskopagórkowatą i trudno tutaj jest rywalizować z terenami górskimi czy nadmorskimi. W Smardzewie rozpoczęto budowę zbiornika retencyjnego, który oprócz właściwości ochronnych przed powodzią będzie atrakcją turystyczną naszej gminy. Gmina Wróblew jest jedną ze 177 gmin województwa łódzkiego oraz jedną z 11 powiatu sieradzkiego. Położona jest w zachodniej części województwa łódzkiego, a w środkowej powiatu sieradzkiego.

Gmina sąsiaduje od zachodu z gminą Błaszki, od północy z Gminą Warta, od wschodu z miastem i gminą Sieradz

Powierzchnia: 113 km² (7,6% pow. powiatu i 0,62% pow. woj.).

Ludność: 6239 mieszkańców (stan na 31 grudnia 2010 r.).

Skład gminy: 24 sołectwa (Bliźniew, Charłupia Wielka, Dąbrówka, Drżazna, Dziebędów, Gęsówka, Inczew, Józefów, Kobierzycyko, Kościerzyn, Ocín, Oraczew, Próchna, Rakowice, Rowy, Sadokrzyce, Sędzice, Słomków Mokry, Słomków Suchy, Smardzew, Tubądzin, Tworkowizna, Wąglczew, Wróblew, a w nich 30 wsi oraz 4 parafie:

Charłupia Wielka, Tubądzin, Wąglczew i Wróblew.

Rzeki i inne zbiorowiska wodne: Myja (23,5 km, uchodzi bezpośrednio do rzeki Warty), Swędrnianka (dopływ Proсны), cieki wodne oraz rowy otwarte o okresowym wodostanie. Liczne stawy m.in. w Tubądzinie, w Charłupii Wielkiej).

Zbiornik wodny Smardzew

Na gruntach wsi: Charłupia Wielka i Drżazna gm. Wróblew oraz wsi Kłocko gm. Sieradz powstaje zbiornik wodny (retencyjny) Smardzew. Realizatorem inwestycji jest Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi.

Plac pod budowę przekazano w grudniu 2008 roku.

Zbiornik wodny będzie drugim co do wielkości, po Jeziorsku (4200 ha), w naszym regionie. Ma mieć minimalnie 60 ha powierzchni, a maksymalnie nawet 65. Jego głębokość ma dochodzić do 4,5 metra, zaś długość zapory czołowej 369 metrów. Po zaprze przebiegać będzie droga powiatowa, mająca ponad 1200 metrów. Prace nad budową zbiornika mają potrwać do 2012 roku. Zbiornik Smardzew będzie wspólnym miejscem do wypoczynku i rekreacji dla wszystkich szukających wytchnienia od dnia codziennego.

Grodzisko z XIV w. w Charłupii Wielkiej-odkryte podczas budowy zbiornika Smardzew

Warunki klimatyczne: średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8°C , najzimniejszym miesiącem jest luty $-2,4^{\circ}\text{C}$, najcieplejszym lipiec $+18,6^{\circ}\text{C}$. Przeciętna długość okresu wegetacyjnego waha się od 216 do 240 dni. Średnie roczne opady wynoszą około 550-575 mm.

Surowce mineralne: złoża kopalin użytecznych znajdują się tu w osadach czwartorzędowych – rozpoznane 3 złoża kruszywa naturalnego: Rakowice-Mantyki, Inczew, Smardzew.

Krajobraz: kompleksy leśne skoncentrowane są przede wszystkim w południowo-zachodniej części gminy. Łączna ich powierzchnia wynosi 811,9 ha, co stanowi 7,2% ogólnej powierzchni. Lasy państwowe zajmują 233,9 ha i są administrowane przez nadleśnictwa: Nadleśnictwo Złoczew i Leśnictwo Oraczew. Lasy prywatne zajmują 578 ha.

Ochroną o randze pomników przyrody objęto 4 drzewa: dęby szypułkowe i lipę drobnolistną. Na terenie gminy znajdują się zwirownie, m.in. w Smardzewie, Rakowcach i Inczewie.

Rolnictwo i gospodarka leśna

Korzystne są warunki klimatyczne. Przeciętna długość okresu wegetacyjnego waha się w granicach 216-240 dni. Względnie korzystnie przedstawiają się stosunki wodne na obszarze gminy, gdyż średnie roczne opady wahają się od 550 mm do 575 mm. Większość obszaru gminy pokrywają gleby bielcowe i pseudobielcowe wykształcone z ubogich piaszkowych skał macierzystych

o niskiej żyzności oraz gleby brunatne wykształcone z glin i piasków gliniastych moreny dennej. Przeważają kompleksy rolniczej przydatności gleb – żytni dobry i pszenno-żytni. Na obszarze gminy przeważają gleby o dobrej i średniej klasie bonitacyjnej III i IV, które stanowią 69,1% ogólnej powierzchni, a tylko 28,2%, to gleby słabe V i VI klasy bonitacyjnej. Gleby II klasy występują na niewielkiej powierzchni – zajmują niespełna 2%. Współczynnik jakości i przydatności rolniczej gleb nie jest wysoki i według IUNG w Puławach wynosi 50,9 punktu. Grunty orne i sady stanowią 69% powierzchni gminy.

Produkcja roślinna

Powierzchnia uprawy zbóż w indywidualnych gospodarstwach rolnych wynosiła 3039 ha (39,7% ogółu upraw), z tego żyto stanowiło 50,9%, pszenica 39,5%. Dobre warunki do uprawy ziemniaka (około 4000 ha, tj. 52,0% ogólnej pow. upraw) powodują, że jest on jedną z głównych roślin towarowych uprawianych w gminie. Około 90% uprawianych ziemniaków to ziemniaki jadalne, z których 47% uprawianych jest na wczesny zbiór.

Gospodarka

Gmina Wróblew położona jest przy głównych szlakach komunikacyjnych, co sprzyja rozwojowi drobnej przedsiębiorczości. Większość podmiotów gospodarczych to firmy prywatne. Zajmują się one handlem, rzemiosłem, usługami i produkcją. Są to niewielkie zakłady przemysłowe, zatrudniające miejscową ludność. Spośród większych przedsiębiorstw gminy Wróblew

na uwagę zasługują:

- Ceramika Tubądzin – Tubądzin
- PPH Przetwórstwo Rybne Roman Ciołek – Wróblew
- Ubojnia drobiu – Wyrębski – Wróblew
- „Kaja” Ferma Niosek Z. Kurzawa – Ocina
- „Vobiano” supermarket – Wróblew
- Bank Spółdzielczy we Wróblewie
- Wulkanizacja, Serwis i Sprzedaż Opon we Wróblewie
- „Pod Lasem” Gospodarstwo Agroturystyczne J. Bobrowskiej – Orzeł Biały
- Łódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kościerzynie
- Piekarnia i bar „Bagietka” – Ocina
- Piekarnia „Drożdzyk” – Słomków Mokra
- Piekarnia we Wróblewie
- „Agros Wrońscy” Maszyny Rolnicze – Wróblew
- „Awista” Gospodarstwo Rolne Sp. z o.o. – Kobierzyczo
- Masarnia – Wróblew
- Drukarnia – Wróblew
- „Napoleon” restauracja i hotel – Smardzew
- „Paga” bar – Smardzew
- „Aleksandra” restauracja – Wróblew
- „Piramida” bar – Wąglczew
- „Jabluszko” gospodarstwo ogrodnicze – Słomków Suchy
- „Tartak” – Słomków Suchy
- Skład opału, nawozów, pasz, mat. budowlanych „MANREK” – Słomków Suchy
- P.P.H.U. „MELPOL” – Słomków Suchy
- „BIREX” okręgowa stacja kontroli pojazdów – Drzążna
- Stacja benzynowa – Wróblew
- Stacja kolejowa Sędzice

Kultura

Na terenie gminy działają dwie placówki kultury:

- Gminna Biblioteka Publiczna we Wróblewie
- Gminny Ośrodek Kultury we Wróblewie.

Rajd rowerowy po gminie Wróblew

Biblioteka – w pełni skomputeryzowana, oprócz zadań statutowych zajmuje się też inną działalnością kulturalną promującą gminę i samą placówkę. W cyklu „Cudze chwalicie, swego nie znacie...” zorganizowała w ciągu 10 lat 12 wystaw twórców

Gmina Wróblew wczoraj i dziś - wystawa fotografii zorganizowana przez GBP we Wróblewie

amatorów z gminy Wróblew, przedstawiając ich prace plastyczne, hafty, rzeźby, grafiki, ikony, malarstwo, kolekcjonerstwo. Dla każdego twórcy wydany został folder. Wydano także druki okolicznościowe związane z rocznicami znanych osobistości bądź przez jakiś czas zamieszkałych na terenie gminy, takich jak Ignacja Piątkowska, Władysław Stanisław Reymont, Jerzy Kaczmarek, Kazimierz Walewski itp. Biblioteka

Przedstawienie w bibliotece

organizuje także rajdy rowerowe po naszej gminie, zbiera stare fotografie, które potem wykorzystuje do wydawania kalendarzy czy przygotowywania prezentacji multimedialnych. Na swoim koncie ma też przedstawienia teatralne, konkursy fotograficzne ukazujące naszą gminę, plastyczne, pielęgnujące naszą obyczajowość i tradycję. Tutaj też działa Punkt Informacji Europejskiej, który w swej działalności wykorzystuje materiały gromadzone samodzielnie i te dostępne na stronach internetowych. Wiele cennych materiałów dostarczył placówce Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, przesyłając książki, broszury i dokumenty elektroniczne.

Dni Gminy Wróblew

W **Gminnym Ośrodku Kultury we Wróblewie** działają zespoły: zespół śpiewaczy „Wróblewianie”, kapela „Kumpele-Wróble”, zespół tańca współczesnego „Szał”, grupa rytmiczna „Wróbelki”, grupa wokalna i orkiestra dęta. Swoimi występami uświet-

niają one uroczystości gminne, powiatowe i kościelne.

GOK jest także organizatorem cyklicznych imprez, takich jak „Przeгляд Piosenki Biesiadnej” na przełomie stycznia i lutego, oraz „Dni Gminy Wróblew” – czerwiec, lipiec. Imprezy te mają na celu przybliżenie gminy turystom i kultywowanie tradycji.

Młyn nad Myją

W rejestrze **zabytków** architektury i budownictwa ujęto 14 obiektów. Ze szczególnie cennych zabytków wymienić należy:

- XVIII-wieczne założenie dworsko-parkowe w Tubądzinie o cechach wczesnoklasycystycznych – obecnie Muzeum Walewskich w Tubądzinie,
- założenia dworsko-parkowe w Kościerzynie zbudowane w tzw. „stylu narodowym” w XIX wieku – obecnie ŁODR w Kościerzynie,
- założenie pałacowo-parkowe w Inczewie pochodzące z XIX wieku,
- wiatrak typu „koźlak” w Sadokrzycach,
- kościół pw. św. Klemensa z Zespołem Klasztorным Kanoników Regularnych (Bożogrobców) w Wągłczewie,
- kościół pw. św. Wawrzyńca w Tubądzinie,
- kościół pw. św. Bartłomieja w Charłupie Wielkiej,
- kościół pw. św. św. Piotra i Pawła we Wróblewie – kościół przebudowany w XIX wieku przez górali sprowadzonych tu z Zakopanego,
- XVII-wieczny dwór w Charłupie Wielkiej, w którym w latach 1912-1913 żył i tworzył Władysław Stanisław Reymont – dziś bezklasowy zabytek.

Zespół Szkół we Wróblewie

Oświata

Na terenie gminy funkcjonują cztery szkoły: Szkoła Podstawowa im. Władysława Stanisława Reymonta w Charłupi Wielkiej, Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Wąglczewie, Szkoła Podstawowa w Słomkowie Mokrym, Zespół Szkół im. Ignacji Piątkowskiej we Wróblewie (w ich skład wchodzi Szkoła Podstawowa klas 1-3 i Publiczne Gimnazjum).

W Szkole Podstawowej w Charłupi Wielkiej istnieje Izba Regionalna, w której znajdują się eksponaty potwierdzające historię i obyczaje wsi polskiej. Natomiast w Zespole Szkół we Wróblewie obejrzyć można stałą wystawę poświęconą patronce szkoły Ignacji Piątkowskiej oraz Izbę Regionalną ukazującą dawną izbę chłopską.

W Szkole Podstawowej w Słomkowie Mokrym działa Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Modliszki” Słomków.

Służba zdrowia

Opiekę medyczną nad mieszkańcami gminy sprawuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej we Wróblewie oraz Wiejski Ośrodek Zdrowia w Charłupi Wielkiej.

Zaopatrzenie w wodę

Gmina Wróblew zwodociągowana jest w 97%. Na terenie gminy znajdują się trzy ujęcia wody: Charłupia Wielka, Słomków Mokry, Wróblew.

Gospodarka odpadami

Gmina Wróblew nie posiada wysypiska śmieci. Wywozem odpadów komunalnych stałych zajmuje się Przedsiębiorstwo Techniki Sanitarnej ALBA Sp. z o.o. w Zduńskiej Woli.

Sport

Na terenie gminy działają kluby:

- Ludowy Klub Sportowy Kobierzyczo – piłka nożna,
- Ludowy Klub Sportowy Słomków – piłka nożna,
- Ludowy Klub Sportowy Tubądzin – piłka nożna,
- Klub Sportowy Wąglczew – piłka nożna,
- Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Modliszki” Słomków – piłka nożna.

Modliszki

Pożarnictwo

W Gminie Wróblew funkcjonują jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych: OSP Bliźniew, OSP Charłupia Wielka, OSP Drżązna, OSP Dziebędów, OSP Inczew, OSP Kobierzyczo, OSP Kościerzyn, OSP Oraczew, OSP Rowy, OSP Sadokrzyce, OSP Sędziwe, OSP Słomków Mokry, OSP Słomków Suchy, OSP Smardzew, OSP Tubądzin, OSP Wąglczew, OSP Wróblew.

Ochotnicza Straż Pożarna we Wróblewie

Turystyka

Gmina Wróblew jest atrakcyjna zarówno pod względem przyrodniczym, jak i kulturowym. Na jej obszarze istnieją szanse na rozwój turystyki zarówno wypoczynkowej, jak i krajoznawczej. Obecnie na terenie gminy odbywają się cykliczne imprezy, takie jak „Przeгляд Piosenki Biesiadnej” na przełomie stycznia i lutego oraz „Dni Gminy Wróblew” – czerwiec, lipiec.

Wszystkie te imprezy mają na celu przybliżenie gminy turystom i kultywowanie obecnych tu tradycji.

Przez środek gminy przebiega zielony szlak turystyczny – **Szlak im. Władysława Stanisława Reymonta**, poświęcony pamięci

wybitnego pisarza, laureata Nagrody Nobla, a także mieszkańca tej ziemi. Łączy on miejscowości związane z pobytem pisarza, a jednocześnie pozwala poznać krajobraz i zabytki tej części województwa łódzkiego. Szlak ma długość 34 km i można go pokonać pieszo, rowerem lub samochodem: **Warta – Małków – Gołuchy – Tubądzin – Inczew – Sędzice – Koberzycko – Ocín – Wróblew – Dąbrówka – Oraczew – Chartupia Wielka – Sieradz**.

Na terenie gminy znajduje się też 15 km ścieżek rowerowych będących częścią szlaku rowerowego „Sieradzka E-ski” otwartego 8 maja 2004 roku. Szlak łączy piękno krajobrazu i walory kulturowe z niezbędną infrastrukturą.

Każdy miłośnik ruchu na świeżym powietrzu znajdzie tu coś dla siebie – piękno przyrody, pamiątki historyczne, miejsca do wypoczynku i relaksu. Trasa tego szlaku stanowiła podstawę do powołania w 2009 roku Stowarzyszenia „**Lokalna Grupa Działania – Szlakiem Sieradzkiej E-ski**” łączącej cztery gminy: Wróblew, Brzeźnio, Brąszewice i Złoczew.

Gmina Wróblew posiada ogromny potencjał i może się stać miejscem weekendowego wypoczynku mieszkańców pobliskich miast. Rozwój turystyki przyczyni się do zwiększenia liczby miejsc pracy dla mieszkańców gminy. Rekreacji będzie sprzyjać cisza, spokój, oddalenie od miast oraz nastawione na ekstenywną produkcję rolnictwo.

Opisy miejscowości

Charłupia Wileka

Charłupia wielka położona jest na południe od szosy Kalisz – Sieradz, w odległości ok. 4 km od Smardzewa, przy drodze do Brąszewic. Pobierano tu cło mostowe. Po raz pierwszy w 1364 roku wspominana była w dokumencie kasztelana spicymierskiego Piotra Świnki, który posiadał Charłupię. Potomkowie Piotra Świnki przyjęli nazwisko Charłupskich. W 1436 roku przeszła w ręce Malskich, następnie pod koniec XVI wieku stała się własnością Zapolskich, a od 1680 roku rodziny Walewskich. Znajduje się tu dwór wybudowany w XVII wieku, następnie przebudowany w I połowie XIX wieku. Po Walewskich posiadłość objęli Kosmanowie, potem kolejno Kobierzycy, Reymont, Graeve, od którego odkupili go Mieszczańscy, gospodarujący tu do dzisiaj. Obecnie budynki należą do prywatnych właścicieli i jest w bardzo złym stanie. Jedynym śladem dawnej świetności dworu jest oryginalna polichromia (wykonana przez Betelmana), która znajduje się w pomieszczeniu pełniącym niegdyś funkcję salonu. Bardzo interesujące jest otoczenie dworu.

Dwór w Charłupii Wielkiej, w którym mieszkał w latach 1912-1913 W.S. Reymont

W dworze w Charłupii Wielkiej u Walewskich 19 stycznia 1863 roku Józef Oxiński, dowódca powstańczy, spotkał się z przedstawicielami szlachty sieradzkiej, przedstawiając im cele powstania i dyrektywy Rządu Narodowego.

W zaniedbanym parku podworskim o powierzchni 4,5 ha, w odległości 100 m na północ od dworu, znajduje się staw. Na leżącej w jego centrum wysypce można oglądać dość tajemniczy kopiec ziemny

o nieregularnym kształcie. Badania wykazały, że kopiec ten jest usypany z gruzu pozostałego po znacznie starszej budowli. Zarówno dwór, jak i okoliczny park jest bardzo zaniedbany i zdewastowany. W parku odnajdujemy pomniki przyrody: klony pospolite, jesiony wyniosłe, wierzby białe.

Z Charłupią Wielką związany był **Władysław Stanisław Reymont**, który był właścicielem majątku w latach 1912-1913 i przebywał tu wraz z żoną Aurelią Szabłowską. Reymontowie majątek ziemski w Charłupii Wielkiej odkupili od Zofii Kossmann za pieniądze otrzymane od rządu pruskiego jako odszkodowanie po katastrofie kolejowej, w której uległ wypadkowi.

Podczas pobytu Reymonta w tej wiosce zaczął się ukazywać pierwszy tom trylogii pt. „Rok 1794”.

Władysław Stanisław Reymont

Pierwsze odcinki wysłał z Charłupii Wielkiej, a pisał je, przebywając również w Kobierzycy i Małkowie. W utworze pojawiają się akcenty sieradzkie, np. niektóre nazwiska szlachty sieradzkiej. Reymont pisał też utwory inspirowane pobytem w Sieradzkim: nowela „Na Niemca”, napisana w 1914 roku, w której akcja rozgrywa się w czasie upalnego lata 1914 roku w Charłupii Wielkiej, „Piorun” – przekaz ustny, którego potwierdzenia nie można poprzeć źródłowo.

W 1913 roku, kiedy opuszczał wieś, polecił następnej właścicielce, pani hrabinie Graeve, aby wydzieliła morgę ziemi, na której w roku 1930 miejscowa ludność zbudowała z własnych funduszy Dom Ludowy. W tym właśnie budynku powstała 4-klasowa szkoła powszechna.

Reymont został wybrany na prezesa „Koła Ogrodniczego Ziemi Sieradzkiej”. Uwiecznił on chłopów z Charłupii w zbiorze nowel

„Pęknięty dzwon”. Obecna na jego pogrzebie (1925 r.) delegacja mieszkańców wsi złożyła na grobie wieniec z napisem na szarfi: „Swemu przyjacielowi – chłopci z Sieradzki”.

Kościół pw. św. Bartłomieja w Charłupi Wielkiej

Kościół pw. św. Bartłomieja Apostoła – na drugim krańcu wsi kościół św. Bartłomieja Apostoła, wyniesiony na miejscu poprzedniego drewnianego, z fundacji Teresy Walewskiej, chorążyny sieradzkiej. Wnętrze barokowo-klasycystyczne. Kościół jednonawowy z węższym i niższym prezbiterium zamkniętym półkoliście. Ołtarz główny z rzeźbami św. Mikołaja i św. Szczepana oraz obrazem św. Bartłomieja z połowy XIX wieku. Ciekawym elementem kościoła jest murowana ambona w kształcie łodzi. Dachy w kościele dwuspadowe z wieżyczką na sygnaturkę. W tym kościele, jako jedynym w byłym powiecie sieradzkim, odbywały się nabożeństwa w czasie okupacji hitlerowskiej.

Dziebędów

Wieś położona po pn. stronie drogi z Sieradza do Kalisza., w odległości 5 km od Błaszek. Miejscowość jak i inne dookoła, stanowiła w przeszłości własność szlachecką. Pierwsza wzmianka o niej pochodzi z 1364r. i zawiera informację o tym, iż Piotr Świnka, kasztelan spicymierski a zarazem dziedzic pobliskiej Charłupi Wielkiej, sprzedaje niejakiemu Małuskowskiemu sołectwo wsi Dziebędów w celu lokowania jej na prawie średzkim. W dokumencie określono uposażenie sołtysa, a także jego powinności wojskowe oraz powinności osadników. Na początku XVI w. wieś przeszła w ręce innej

gałęzi rodu Świnków, Zajączków piszących się z Wrzącej. Zmarły w 1901 r. właściciel Dziebędowa Adam Dołęga-Otocki leży w grobowcu na cmentarzu w sąsiednim Tubądzinie.

Według „Spisu alfabetycznego miejscowości cz..II” Stanisława Graewego z 1912 r. wymienia się Dziebędów jako wieś i folwark należący do Ignacego Michalskiego. Dziebędów leżał wtedy w gminie Bartochów, parafii Wróblew, powiecie sieradzkim.

W 1721 r. dwór w Dziebędowie położony był na kopcu czyli szlacheckim gródku obronnym. Dwór został zniszczony po II wojnie światowej. Pozostała tylko okazała obora – wówczas własność PGR w Kobierzycu.

Przy nieistniejącym już dworze (pozostały tylko szczątki ruin) do dziś istnieją ślady po pięknym parku o powierzchni 3,4 ha. W obrębie parku było niegdyś siedem stawów, zasilanych wodami Śwędźni, dopływu Prośny. Zachowały się aleje: grabowa i jesionowa, piękne okazy drzew, a wśród nich dwa platany klonolistne, lipa drobnolistna mająca w obwodzie 286 cm, trzy jesiony wyniosłe, wiązy, białodrzew. Wśród krzewów: bez czarny, głóg, leszczynę, ligustr, lilak pospolity, dziką różę, śnieguliczkę i tawułę.

Edmundów

Właścicielem i założycielem majątku Edmundów był Edmund Sikorski herbu Cietrzew. Dwór został wybudowany w 1920 roku. W szczycie facjaty dworu usytuowano datę budowy, jak i herb rodowy. Po II wojnie

Dworek w Edmundowie

światowej 55-hektarowy majątek oraz dworek przejęte zostały przez państwo. Od 1959 roku funkcjonuje w Edmundowie Szkoła Zadrzewienia Lasów Państwowych. Dzięki

zapobiegliwości pracującego wówczas w szkółce Tadeusza Makoty w 1961 roku dwór został gruntownie wyremontowany i fakt ten został odnotowany również na szczycie facjatyki. Do 2004 roku gospodarstwo należało do Nadleśnictwa Sieradz, a obecnie podlega Nadleśnictwu Złoczew.

Dwór w Edmundowie jest teraz własnością Tadeusza Makoty, a część gruntów rolnych została wydzierżawiona na plantacje uprawy nasion i plantację nasienną.

Dwór w Edmundowie jest typowym dworkiem polskim. Jest to budowla murowana, sześćoosiowa z sienią na osi. Dach czterospadowy, kryty blachą. Do wejścia prowadzi ganek dwukolumnowy, nad którym widnieje facjatka zwieńczona trójkątnym szczytem. Na balkonie zachowała się oryginalna balustrada metalowa ze stylizowanymi inicjałami ES.

Inczew

Wzmianki o Inczewie pochodzą z 1391 roku. Poprzednia nazwa miejscowości: Intshew. Na początku XV wieku należała do rodu Grądzkich, ale w 1426 roku Michał Prądyński wymienił Inczew na połowę Małkowa. W latach czterdziestych XIX wieku wieś kupił Stanisław Walewski. Do 1939 roku gospodarzem był Stefan Walewski, który prowadził wzorowe i nowoczesne gospodarstwo rolne.

Znajduje się tutaj piętrowy dwór z początku XIX wieku. W latach 1906-1908 poddano go gruntowej przebudowie, nadając mu cechy stylu neoklasycystycznego. Z zewnątrz od strony południowej budowlę przyozdobiono czterokolumnowym portykiem. Kolumny

Niszczący dwór w Inczewie

z głowicami w stylu korynckim. Na stronie północnej dworu – balkon wsparty był na czterech konsolach z murowaną balustradą. Nie wiadomo, kto zaprojektował dwór. Po II wojnie światowej pomieszczenia dworu zamieniono na biura PGR Inczew, które należało do WOPR w Kościerzynie. Sytuacja dworu pogorszyła się w wyniku podziału na WODR i Rolnicze Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe w Kobierczyku, któremu wówczas przyszło utrzymywać budowlę ze swoich funduszy. Mimo że dwór znajduje się w prywatnych rękach i został pokryty nową dachówką, jego aktualny stan nie jest zadowalający. Budynek wymaga gruntownej renowacji.

Dookoła rozciąga się park o powierzchni 3,9 ha – z okazami kasztanowców, lip, świerków, sosny wejmutki, znajduje się tu również aleja grabowa. Obecnie w rękach rodziny Lisieckich.

Kobierzycko (dawniej Kobierzyn)

Wieś położona w odległości 10 km na zachód od Sieradza, w pobliżu szosy do Kalisza.

Dwór w Kobierzycku

Pierwsza wzmianka o Kobierzycku pochodzi z bulli Innocentego II z 1136 roku. W źródle z 1388 roku wzmiankowany jest Dersław Kobierzycki. W końcu XV wieku istniało już Kobierzycko Wielkie i Małe. W Kobierzycku Wielkim siedzibę swą mieli Korab Kobierzyccy, a w – Małym Pomian Kobierzyccy. W 1551 roku Kobierzycko Małe od Bartłomieja Pomian Kobierzyckiego odkupił sędzia grodzki sieradzki Wojciech Kobierzycki herbu Korab. W 1658 roku bracia Jakub i Kazimierz Kobierzyccy herbu Korab, którzy byli dziedzicami Kobierzycka Małego i Wielkiego, odstąpili dobra Mikołajowi Kordow-

skiemu herbu Korab. W 1787 roku dziecińcem Kobierzycza był Wyszławski, później Urbanowski. W 1836 roku na przymusowej licytacji posiadłość nabył senator Prądyński. W latach 40. XIX wieku założył niewielki przydworski park. W II połowie XIX wieku była tu fabryka maszyn i narzędzi rolniczych oraz młyn parowy z 1876 roku, który rok później spłonął. Z 1879 roku pochodzi stajnia, obora. Od 1889 roku majątek należał do Łąckich. Na przełomie XIX i XX wieku majątek przejęli Radońscy. W 1892 roku powstała brama wjazdowa i część ogrodzenia parkowego zbudowana z masywnych słupów. Z inicjatywy Radońskich zbudowano nowy eklektyczny dwór. Wzniesiono go około 1905 roku.

W 1912 roku właścicielem dworu zostaje **Feliks Radoński** – który to nakłonił poznanego w Paryżu **Władysława Stanisława Reymonta** do kupna Charlupi Wielkiej. Reymont przyjaźnił się z Radońskim i był częstym gościem w jego dworze, a w 1930 jako właścicielkę dworu podaje się Marię Radońską. W rozciągającym się wokół dworu parku – piękna aleja kasztanowa, pomnikowy buk oraz tulipanowiec. Przez wieś prowadzi zielony szlak im. Władysława Stanisława Reymonta.

Kościerzyn (dawniej Skościerzyn)

Kościerzyn to niewielka wieś położona na północny zachód od Sieradza, około 8 km w kierunku północno-zachodnim i około 3 km na północ od szosy Sieradz – Błaszki – Kalisz.

Kościerzyn jest bardzo starą miejscowością ziemi sieradzkiej. Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1411 roku w „Liber beneficiorum” Łaskiego jako Skościerzyn. Było to

miejsce zamieszkania Poraitów, którzy przybrali nazwisko Kościerscy. Ich dobra następnie przeszły w ręce Pstrokońskich i Kobierzyczych herbu Korab z sąsiedniego Kobierzycza. Folwark usamodzielniał się za senatora Wincentego Prądyńskiego herbu Grzymała (uczestnik powstania styczniowego, radca Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, sędzia pokoju na okręg sieraadzki, posiadający wykształcenie techniczne po studiach w Paryżu), który w 1836 roku zbudował nieistniejący obecnie dwór i dom rządcy oraz założył park w Kościerzynie. Po jego śmierci majątek przejmuje jego syn, Stanisław Prądyński. W czasie I wojny światowej stary dwór, stojący w pobliżu dziedzina gospodarczego między stawami, spłonął. Nowy dwór został wybudowany około 1915 roku, wraz z nim został założony obecny park. Przy jego zakładaniu wykorzystano resztki starego parku, las olszowy i inne zadrzewienia. Park o powierzchni 5 ha, z czego blisko 1 ha zajmowały stawy i inne wody, skomponowany jest w stylu naturalistycznym. Osią kompozycji były stawy i dwór. W parku znajduje się aleja grabowa, jesiony, kępy olszy.

Podczas okupacji w dobrach gospodarowali Niemcy. Po wojnie, na resztkówce dawnego majątku utworzono liceum rolnicze (dziś nieistniejące).

Zespół dworsko-parkowy obecnie pozostaje w użytkowaniu Łódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kościerzynie z siedzibą w Bratoszewicach. Tutaj odbywają się coroczne Targi Rolniczo-Ogrodnicze – największa w regionie impreza promocyjno-wystawiennicza, która na stałe wpisała się do kalendarza partnerskich spotkań firm, instytucji i osób dbających w sposób szczególny o sprawy wsi i rolnictwa.

Dzisiejszy dwór w Kościerzynie jest obiektem stylistycznie niejednorodnym. Projektant w efekcie czerpał ze stylów rozmaitych epok, głównie barokowych. (np. plan, sposób kształtowania bryły, detal architektoniczny). Dwór jest nadal ciekawym przykładem tzw. stylu narodowego. Jest jednym z lepiej zagospodarowanych budowli podworskich w powiecie sieradzkim.

Dwór w Kościerzynie

Orzeł Biały

Wieś położona jest 16 km od Sieradza w kierunku zachodnim.

Podobno przed wieloma laty tutejszy dziedzic, nie bacząc na grożące mu ze strony carskich urzędników represje, umieścił wizerunek orła białego w szczerym polu, zachęcając chłopów do budowy wsi.

Pomiędzy Orłem Białym a lasem znajdują się kurhany. Podczas badań archeologicznych znaleziono tu sztylety brązowe, kolczyki, szpile, bransolety, puchary, misy i dzbany. W Orle Białym mieści się jedyne w gminie Wróblew gospodarstwo agroturystyczne „Pod lasem” Jadwigi Bobrowskiej.

Sadokrzyce

Bardzo bogata wieś. Obecnie jest ważnym ośrodkiem produkcyjnym warzyw i owoców w Polsce, głównie ziemniaków.

Pierwsza wzmianka o Sadokrzycach pochodzi z 1321 roku. Prawdopodobnie wieś istnieje od 1314 roku, utworzyli ją szlachcice powracające z wojny. W lasach znajdujących się przy tej miejscowości w 1863 roku działały silne oddziały powstańcze dowodzone przez generała Edmunda Taczanowskiego. W okolicznych lasach w 1863 roku zorganizował partię powstańczą Napoleon Urbanowski, przemysłowiec z Poznania, który następnie udał się w Piotrkowskie pod rozkaz Józefa Oxińskiego. Rosjanie rozbili ten oddział pod Rychłociami.

Wiatrak typu „koźlak”

Ciekawym zabytkiem w Sadokrzycach jest wiatrak typu „koźlak”, wolno stojący dwukondygnacyjny, dach dwuspadowy z naczółkiem, został postawiony około 1920 roku przez Józefa Trojaka. W 1929 roku wiatrak wraz z 1-hektarowym gospodarstwem nabył Mieczysław Słowikowski. Podczas wojny rodzina Słowikowskich została wysiedlona, a wiatrak użytkowali Niemcy.

Wiatrak czynny był do 1964 roku, do chwili śmierci Mieczysława Słowikowskiego. Następny właściciel – to Bernard Słowikowski. W 1948 roku założono nową żelazną głowicę na wał, około 1981 roku zmieniono pokrycie dachu. Gont zastąpiono płytami piłśniowymi, które zasmarowano lepikiem.

Sędzice (dawniej Sandzice)

Wieś położona jest około 12 km od Sieradza w kierunku północno-zachodnim.

Pierwsza wzmianka o Sędzicach według Andrzeja Ruszkowskiego pochodzi z 1397 roku. W XVI wieku był tu tylko folwark. W XVIII wieku zbudowano dwór, który przebudowano w XIX wieku. Murowany, parterowy, z mieszkalnym poddaszem. Budowla na planie prostokąta z drewnianymi alkierzami po bokach, pochodzącymi z początku XIX wieku. Dach dwuspadowy z facjatkami o trójkątnych szczytach.

Stacja kolejowa w Sędzicach

Do roku 1736 Sędzice należały do Pstrokońskich, potem do II wojny światowej były własnością Nieniewskich. Urodził się tutaj Apoloniusz Nieniewski (1856-1922), znany architekt warszawski. Zaprojektował m.in. pałac w Biskupicach i kościół w Dalikowie. Po wojnie wróciła tu Maria Nieniewska, w której posiadaniu dwór był do 1968-1969 roku. Dwór odziedziczył bratanek jej męża Jan Nieniewski i sprzedał chłopom resztę ziemi. W roku 1980 dwór z parkiem oraz pozostałą częścią ziemi uprawnej zakupił rolnik ze Słomkowa Suchego, Stanisław Zdunek. Jan Nieniewski przeniósł się do Sieradza. Nowy właściciel posiadłości S. Zdunek w momencie zakupu doskonale

orientował się w tym, jakie zobowiązania ciążyą na posiadaczu zabytkowego obiektu. Mimo to od samego początku nie robił nic, by uchronić dwór przed całkowitym zniszczeniem. Na własną rękę rozpoczął wycinkę drzew w parku, z których wiele było pomnikami przyrody.

Dwór w Sędzicach został uchroniony przed przejściem go przez władze komunistyczne dzięki Marii Nieniewskiej. Jeden człowiek walczył dzielnie z problemami utrzymania dworu, a drugi to zaprzęcał.

Cenny murowany dwór z XVIII wieku uległ całkowitej dewastacji. Pozostały po nim tylko gruzy. Park otaczający dwór uległ degradacji na skutek wycinki drzew, niektóre z nich były pomnikami przyrody: białodrzewy, lipy, klony i wiązy.

We Wróblewie na cmentarzu stoi kaplica grobowa Nieniewskich, ufundowana przez Cypriana Nieniewskiego.

Smardzew

Smardzew położony jest w odległości 5 km od Sieradza, w kierunku Kalisza nad rzeką Myją (Meszną).

Edmund Stawiski z Podłęzyc opisał w ieku znalezione fragmenty popielnicy, paciorkamienny, strzałkę krzemioną i kulkę kamienną. W 1940 roku Karl Nolte z Muzeum w Łodzi znalazł w Smardzewie cmentarzysko kultury przeworskiej z okresu rzymskiego. W 1980 roku Anna Kufel-Dzierzgowska z Muzeum Sieradzkiego znalazła tu fragmenty ceramiki i zakwalifikowała je jako materiały kultury lużyckiej z okresu halszackiego.

Źródła pisane wymieniają Smardzew po raz pierwszy w 1400 roku. Odległy rodowód tej wsi potwierdza również grodzisko stożko-

wate nad rzeczką, o nieustalonej chronologii ze względu na zniszczenie po 1980 roku.

Istniejący tu niegdyś dwór alkierzowy, zbudowany z drewna modrzewiowego w 1685 roku, od XIX wieku należał do rodziny Piątkowskich herbu Korab.

Piåtkowscy to uczestnicy powstań listopadowego i styczniowego.

Tutaj z ojca Ignacego i matki Józefy z Białobrzeskich, urodziła się w dniu 29 czerwca

Ignacja Piątkowska

1866 roku Ignacja Piątkowska. Jej ojciec był człowiekiem starannie wykształconym (studiował m.in. w Paryżu i Wiedniu) prowadził tak zwany dom otwarty. Odbываły się tu wieczory literackie, gościli przedstawiciele nauki, literatury, kultury, sztuki, tacy jak Witold Łaszczyński

(poeta i tłumacz), Jadwiga Łuszczewska „Deotyma” (pisarka), Mieczysław Smolarski, Stanisław Graeve (krajoznawca Sieradzkiego, założyciel Muzeum Kaliskiego), Michał Rawita Michałowski (krajoznawca Piotrkowskiego), Władysław Reymont, Leonard de Vardmon Jacques (dziennikarz warszawski). Ignacja Piątkowska została wychowana w duchu miłości do własnego kraju i w poszanowaniu folkloru i tradycji. Jej pasją było prowadzenie i publikowanie badań folklorystycznych Sieradzkiego. Włączyła się do pracy w Polskim Towarzystwie Krajoznawczym. Była też poetką i pisarką. Jej sztuki, na przykład „Sieradzkie wesele” czy „Cygańska Zoara” w latach 20. XX wieku były wystawiane na deskach sceny strażnicy OSP we Wróblewie. Piątkowska po powstaniu styczniowym zajmowała się tajnym nauczaniem chłopów. Umiała się z nimi porozumieć, ponieważ od dzieciństwa interesowała się zwyczajami ludowymi. Zmarła 18 kwietnia 1941 roku, pochowana została w rodzinnym grobowcu we Wróblewie. Jej imieniem nazwano Zespół Szkół we Wróblewie.

Dwór Piątkowskich w Smardzewie (spłonął w 1950 r.)

Tubądzin

Wieś położona jest 15 km od Sieradza w kierunku północno-zachodnim. Historia nazwy miejscowości sięga zamierzchłych czasów, kiedy to Słowianie osiedlili się na polskich ziemiach. Jakiś książę lub przywódca Lechitów, na planie, gdzie dziś jest wieś Tubądzin, zatrzymał swoich wojów i raby z żonami i krzyknął: „Tu będziem” – to jest tu zostaniemy na zawsze. Odtąd miejscowość nazywano Tubądzinem. Pierwsza pisemna wzmianka o Tubądzinie pochodzi z 1392 roku, lecz według legendy Tubądzin założył rycerz Tubąd w XII wieku. Na podstawie znalezisk archeologicznych wiadomo, że osadnictwo na tym terenie istniało już w epoce neolitu.

W XIV wieku była to wieś kościelna, w XVI wieku została własnością Rudnickich. W XVII wieku przechodziła kolejno w ręce Radońskiego, Iwańskich, Wężyków, Zbijewskich, Nieniewskich. Od 1886 roku właścicielem był Hirsza vel Tykainer. Podczas licytacji w 1891 roku majątek nabył Kazimierz Colona Walewski z Inczewa dla swego syna Kazimierza Stanisława Walewskiego. W czasie wojny rządili majątkiem okupanci niemieccy. W 1945 roku majątek został rozparcelowany pomiędzy robotników folwarcznych i rolników indywidualnych. W 1950 roku została założona Spółdzielnia Produkcyjna, którą rozwiązano w 1957 roku.

Dwór w Tubądzinie

W południowej części wsi znajduje się klasycystyczny piętrowy dwór z początku XIX wieku, zbudowany na planie prostokąta z czterospadowym, łamanym dachem. Do 1939 roku należał do Kazimierza Walewskiego, który urządził tu archiwum rodu Walewskich – znalazły się w nim portrety członków rodu (132), srebra, porcelana, szkła, kryształ, broń, meble itp. oraz bogato wyposażona biblioteka, starodruki z XVI-XVIII wieku, zbiory archeologiczne. We wrześniu 1939 roku zbiory (głównie srebra i porcelanę) rozproszono i częściowo ukryto tak starannie, że ich losy nie są znane do dziś. Kazimierz S. Walewski nie został wysiedlony przez Niemców i zmarł w Tubądzinie 3 marca 1940 roku. Majątki tubądzin-

ski i inczewski przejął niemiecki rządca Mauve Lutz, a dwór stał się ośrodkiem dla młodzieży z Hitlerjugend. Lata okupacji przyniosły wielkie straty i zniszczenia tubądziniego dworu. Po remoncie przeprowadzonym w latach 1973-1984 dwór stanowiący własność Muzeum Okręgowego w Sieradzu otrzymał nazwę Muzeum

Dwór w Tubądzinie

Wnętrz Dworskich w Tubądzinie. Rekonstrukcja wnętrza dworu odbiega od jego oryginalnego wizerunku. Tu, jak i w innych sieradzkich dworach, np. w Ożarowie, zdecydowano się na pokazanie tu typowych dla przełomu XIX i XX wieku wnętrz. W przeciwieństwie do Ożarowa, tubądzinscy muzealnicy znajdowali się w lepszej sytuacji, ponieważ zachowało się tu nie tylko sporo obrazów z Tubądzina, ale i resztki zbiorów Kazimierza Walewskiego.

Ekspozycja zajmuje parter i piętro. Obecnie dwór nosi nazwę Muzeum Walewskich w Tubądzinie.

Dwór położony jest w centrum parku krajobrazowego o powierzchni 3,2 ha, o zarysie zbliżonym do trójkąta. Od strony zachodniej park przylega do drogi, od północno-

Salon w pałacu w Tubądzinie

wschodniej granice parku wytyczają ciekły wodne połączone ze stawem. Wjazd główny obecnie od strony zachodniej – wiodła do niego aleja starych lip. W zachodniej części parku znajdowały się także: modrzewiowy lamus dworski, niewielka oranżeria, spichlerz, inspekty oraz zabudowania gospodarcze. W południowej części założenia znajduje się oficyna. Zachowały się nieliczne okazy dawnego drzewostanu – lip, olch, białodrzewi, jesionów. Dwór ozdobiono kolistym klombem.

W samym dworze odbywają się koncerty muzyki poważnej, a od 1995 roku Festiwal Muzyki Dworskiej i Salonowej.

Dwór w Tubądzinie zajął V miejsce w konkursie „Perły w Koronie Województwa Łódzkiego 2009”.

Kościół pw. św. Wawrzyńca w Tubądzinie

Kościół św. Wawrzyńca

Pierwszy kościół w Tubądzinie powstał w początkach XIV wieku.

Obecnie do parafii należą wsie: Tubądzin, Dziebédów, Inczew, Orzeżyn.

Parafia w aktach wymieniona została w 1416 roku.

Kościół zbudowano w latach 1726-1728 dzięki fundacji dziedzica Ludwika Wężyka. Konsekrowany w 1729 roku pw. św. Wawrzyńca i św. św. Piotra i Pawła Apostoła przez sufragana gnieźnieńskiego F. Kraszkowskiego.

Obecny kościół murowany pochodzi z 1900 roku. Pomalowany został w 1934 roku, konsekrowany w 1966 roku. Na środku kościoła wieżyczka drewniana, kryta blachą, z sygnaturką. Ołtarz główny z obrazem Matki Bożej z XVII wieku w sukience z XVIII wieku, wota z roku 1738 z postacią św. Rocha i funda-

tora, z roku 1761 z wizerunkiem Matki Bożej i fundatorów. Dawniej było tu więcej wotów, lecz w 1831 roku z polecenia władz kościelnych zostały wydane na potrzeby narodowe.

Ołtarz główny z krucyfiksem barokowym z XVII wieku. Chrzcielnica drewniana z 1709 roku. Poza tym obrazy: św. Rocha z 1715 roku, Chrystusa na krzyżu. Rokokowy relikwiarz i krucyfiks. W Muzeum Narodowym w Warszawie w składzie stałej Galerii Sztuki Średniowiecznej eksponuje obraz „Pieta” z około 1450 roku mistrza małopolskiego. Obraz ten pierwotnie był częścią wyposażenia kościoła w Tubądzinie.

Obok kościoła stoi dzwonnica z 1901 roku, na której wisi ocalały z zawieruch wojennych dzwon z 1628 roku, zdobiony szlakiem renesansowym i herbem Lis pośrodku.

Ceramika Tubądzin – zakład wyrobu płytek ceramicznych.

Wąglczew

Wieś położona jest 14 km od Sieradza w kierunku zachodnim. Nazwa Wąglczew ukształtowała się dosyć późno, bo pod koniec XIX wieku. Na przestrzeni lat nazwa miejscowości zmieniała się: w 1402 roku Vanglczov, w 1416 roku Wangłow, w 1457 roku Vanglczowo, około 1511-18 roku Wąglczew, około 1553-1576 roku Wąglczow, na początku XIX wieku Wąglczów, a pod koniec XIX wieku powstała nazwa Wąglczew.

Wzmianki o Wąglczewie sięgają XI wieku, choć z badań archeologicznych wynika, że już w okresie neolitu, który trwał w Polsce od 4000 r. p.n.e. do 1700 r. p.n.e. istniało osadnictwo na terenie wsi. Z tego okresu pochodzi jedno z najcenniejszych naczyń pochodzące z kultury sznurowej – amfora typu turyńskiego (znaleziona w Wąglczewie-Kolonii).

W okresie kultury łużyckiej (1300-150 r. p.n.e.) istniały również osady na terenie wsi Wąglczew. Pozostały po nich nikiłe resztki np. skorupy potłuczonych garnków. Z okresu rzymskiego (I wiek przed Chrystusem do IV wieku po Chrystusie) pochodzi popielnica i żelazny nożyk, z jednego z grobów starego cmentarzyska, który odkryto w Wąglczewie.

Wszystkie znaleziska przedstawione powyżej wpisane są do rejestru zabytków w Muzeum Okręgowym w Sieradzu lub w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi.

Źródłowe wzmianki o Wąglczewie pochodzą z XI wieku. Na początku XII wieku była to wieś królewska. Od 1250 roku wieś, jak i zespół kościelno-klasztorny były pod opieką zakonu kanoników regularnych z Miechowa aż do połowy XIV wieku (czyli do momentu przeniesienia zakonu do Kalisza). W 1342 roku Kazimierz Wielki sprowadza do Polski zakon augustianów Najświętszej Marii Panny na Piasku i oddaje im pod opiekę Wąglczew. Zakon ten sprawował tutaj władzę do 1358 roku, do momentu kiedy oddał Wąglczew i trzy inne wsie w sieradzkim Kazimierzowi Wielkiemu w zamian za posiadłości w kaliskim. W 1359 roku znalazła się wzmianka w dokumentach informująca o istniejącym w tej wsi sołectwie.

Kościół i plebania pw. św. Klemensa w Wąglczewie

W 1372 roku starosta sieradzki Jan Kmita sprzedaje wieś Pawłowi dziedzicowi Skościny, a żona Kazimierza Jagiellończyka, królowa Elżbieta, która przebywała na zamku sieradzkim, nadała wsi prawo magdeburskie z immunitetem sądowym oraz określiła uprawnienia sołtysów. W 1402 roku wspomniany jest Mirosław de Vanglczov, w 1407 roku Bogusław de Wąglczowo, a w 1413 roku Lambert de W.

Od XV wieku do 1818 roku parafia Wąglczew jako wieś królewska przynależała do archidiecezji gnieźnieńskiej.

Ołtarz główny w kościele pw. św. Klemensa w Wąglczewie

W XVI wieku wieś występuje jako włość królewska (w dekanacie warszawskim archidiaconatu uniejowskiego), ale w źródłach pisanych z lat 1511-1518 oraz 1553-1576 odnotowano, że tylko jej część pozostaje w składzie królewskiej.

W 1863 roku w okolicach Wąglczewa Napoleon Urbanowski – właściciel fabryki z Poznania – zorganizował oddział powstańczy działający pod rozkazami Józefa Oxińskiego, który został rozbity przez Rosjan dnia 18 kwietnia 1863 roku pod Rychłocicami.

W 1918 roku we wsi Wąglczew powstała Ochotnicza Straż Pożarna.

Czy wiesz, że:

Znaną postacią historyczną z Wąglczewa był **Teodor Mniewski**, który był dowódcą 1. Szwadronu Kawalerii Powstańczej w partii W. Rembowskiiego, a później dowódcą 2. Szwadronu Ułanów w brygadzie generała Taczanowskiego.

Kościół pw. św. Klemensa w 2 połowie XV wieku stał tu drewniany kościół nazwany „starożytnym”. Obecnie jest tu kościół św. Klemensa fundacji Macieja i Stanisława Łubieńskich, zbudowany w latach 1622-26 przez muratora Jerzego Hoffmana. Łubieńscy oddali kościół kanonikom regularnym (miechowitom albo bożogrobcom), których generałem był Maciej Łubieński herbu Pomian (herb szlachecki) (1572-1652), arcybiskup gnieźnieński, interrex po śmierci króla Władysława IV, dostojnik, który koronował Jana Kazimierza. (Urodzony w pobliskiej Łubnej z ojca Świętosława i matki Barbary z Zapolskich. Zmarł w Łowiczu, a pochowany jest w kaplicy Łubieńskich w katedrze gnieźnieńskiej). Kościół stanowi budowlę

późnorenesansową, jednonawową z 4-kondygnacyjną wieżą zwieńczoną barokowym hełmem. Posiada sklepienie kolebkowe z lunetami o dekoracji stiukowej typu kaliskolubelskiego. Okna w dwóch kondygnacjach. Nad wejściem marmurowa tablica fundacyjna z obszernym napisem w języku łacińskim i herbem Pomian. Tenże herb fundatorów wraz z herbem województwa sieradzkiego wyciśnięty jest na blasze w bocznych drzwiach (na wprost od głównej furty wejściowej). Wyposażenie wnętrza barokowe. W ołtarzu głównym cenna rzeźba z II połowy XVII wieku przedstawiająca grupę Ukrzyżowania. Antepedium ołtarza bogato rzeźbione, pośrodku dwuramienny krzyż stosowany przez miechowitów. Na uwagę zasługuje również ambona z XVIII wieku w kształcie łodzi i cenny sprzęt liturgiczny z XVII wieku oraz tablica epitafijna matki fundatorów świątyni z około 1648 roku. Obok kościoła dawny klasztor, służący od kasaty klasztoru w 1865 roku jako plebania. Od północnej i południowej strony budynek wieńczą późnorenesansowe szczyty. W części wewnątrz zachowane sklepienia krzyżowe. W czasie wojny kościół jest miejscem, gdzie ludzie chronią się przed wrogiem.

Dawny klasztor – na zachód od świątyni wzniesiono budynek domu kolegialnego oddając całość w zarząd kanonikom regularnym Stróżom Grobu Chrystusowego (tzw. bożogrobcom), którzy sprawowali go aż do kasaty zakonu przez władze carskie w 1865 roku. Wzniesiony na rzucie prostokąta, z dobudówkami od południa, północy i zachodu. Wzniesiony z cegły, tynkowany, jednopiętrowy. Fasadę zdobi herb Łubieńskich herbu Pomian – płaskorzeźbiony w stiuku, czyli w szlachetnym tynku z zaprawy wapienno-gipsowej.

Obecnie w byłym klasztorze znajduje się plebania.

Kościół i dawny klasztor stanowią doskonałą harmonijną całość architektoniczną. Pamiątką po wągliczewskich bożogrobcach są trzy obrazy przechowywane w sieradzkim muzeum, w tym dwa portrety przedstawiające zakonników z podwójnym krzyżem na habitach.

Kościół jest nie tylko miejscem modlitw, ale

także ośrodkiem kulturalnym (np. koncerty organowe, rocznice okolicznościowe).

Kościół i plebania w Wągliczewie z XVII wieku reprezentują specyficzną polską odmianę późnego renesansu, doskonale harmonizującego z architekturą baroku i rokoka.

Klasztor i kościół w Wągliczewie zajęły III miejsce w konkursie „Perły w Koronie Województwa Łódzkiego 2009”.

Wróblew

Wieś, siedziba Urzędu Gminy, położona przy szosie do Kalisza w odległości 9 km od Sieradza. Na podstawie badań archeologicznych stwierdzono, że już w XI-XIII wieku istniała tutaj osada, natomiast pierwsze pisane wzmianki źródłowe pochodzą z 1330 roku. Wtedy była to wieś szlachecka. Pierwszymi właścicielami byli Wróblewscy (od których nazwiska pochodzi nazwa wsi). Następni właściciele to: Świnkowie, Malscy, Różyccy, Nieniewscy, Załuskowie, Weżykowie, Piątkowscy, Majchrzycy. Zespół dworski znajdował się w zachodniej części wsi. Była to budowla na kopcu otoczona fosą. Obecnie dwór nie istnieje.

W XVI wieku istniała parafia, a przy kościele działała do XIX wieku szkoła parafialna. Szkoła została zlikwidowana, gdyż chłopci odmówili świadczeń na jej utrzymanie. W 1859 roku utworzono gminę Wróblew. W 1910 roku powstało kółko rolnicze należące do Towarzystwa Kółek Rolniczych im. S. Staszica. W 1912 roku z inicjatywy chłopów powstała Kasa Spółdzielcza. Podczas pierwszej wojny światowej teren ten zajęty został przez wojska niemieckie, natomiast w okresie drugiej wojny światowej i okupacji hitlerowskiej mieszkańcy Wróblewa uciekli ze swym dobytkiem na prawy brzeg rzeki Warty. Powrócili do swych domostw dopiero po przełamaniu frontu na Warcie przez Niemców. Dnia 26 października 1939 roku na mocy dekretu Hitlera powstała nowa jednostka administracyjna, czyli Kraj Warty. W tym okręgu prowadzone były wysiedlenia ludności polskiej, gdyż namiestnik, A. Greiser, chciał zgermanizować ten teren oraz sprowadzić go do roli dostawcy taniej siły roboczej i żywności dla in-

nych regionów Rzeszy. We Wróblewie w połowie stycznia 1940 roku Niemcy rozpoczęli akcję wysiedlania chłopów z lepszych gospodarstw. Wywieźli wtedy 72 rodziny z Wróblewa, sprowadzając na ich miejsce Niemców z Wołynia. We Wróblewie istniał posterunek żandarmerii niemieckiej, która pacyfikowała okoliczne wioski, a funkcjonariusze dokonywali morderstw na mieszkańcach. Wyzwolenie nastąpiło dnia

Kościół pw. św. Piotra i Pawła we Wróblewie

23 stycznia 1945 roku.

Kościół pw. św. św. Piotra i Pawła, wybudowany z fundacji plebana Macieja Węgierskiego w 1804 roku, na miejscu poprzedniego z XVII wieku. Odnowiony w 1881 roku, a w 1930 przebudowany. Drewniany, konstrukcji zrębowej, oszalowany. Jednonawowy z węższym prezbiterium zamkniętym wielobocznie. Przy nim od południa prostokątna piętrowa przybudówka z zakrystią. Sklepienie pozorne kolebkowe. Na belce tęczowej krucyfiks zapewne z XVI wieku. Drzwi wejściowe o dekoracji klasycystycznej. Dachy dwuspadowe z wieżyczką na sygnaturkę. Ołtarz główny o charakterze barokowym z początku XIX wieku z obrazami Matki Boskiej adorującej Dzieciątko z 1627 roku oraz Matki Bolesnej malowany na desce przez Wojciecha Gersona w 1867 roku, z adnotacją na odwrocie „Malował Wojciech Gerson, Warszawa r. 1866”. Dwa ołtarze klasycystyczne, rzeźby świętych Kazimierza i Władysława. Ołtarzyk w kaplicy, złożony z fragmentów ołtarza barokowego. Chrzcielnica kamienna z XVI wieku. Płyta nagrobna

Haliny Piątkowskiej (zm. 1848 r.). Płaskorzeźby do kościoła tworzył m.in. lokalny twórca ludowy Jerzy Kaczmarek, którego prace można obejrzeć w Muzeum Okręgowym w Sieradzu.

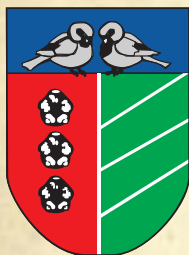
Na cmentarzu neoklasycystyczna kaplica rodowa rodziny Nieniewskich z I połowy XIX wieku, grobowiec, w którym spoczywa Ignacja Piątkowska ze Smardzewa (etnografka, poetka, publicystka) oraz kaplica grobowa Feliksa Radońskiego, dziedzica Kobierczyka.

Jan Kaczmarek – ur. 2 lutego 1926 roku we Wróblewie, zm. 18 marca 2004 roku we Wróblewie. Niezwykle utalentowany twórca ludowy, rzeźbiarz, malarz i gawędziarz. Pracował na niewielkim gospodarstwie we Wróblewie. Uczestniczył w licznych ogólnopolskich konkursach sztuki ludowej, zdobywając wiele wyróżnień i nagród, m.in. im. Pocka (1976 r.).

Przewodnym tematem jego rzeźb są bohaterowie lokalnych podań i legend, a przede wszystkim diabły występujące w trzech cyklach: „Czarownice i diabły sieradzkie”, „Sąd diabelski” i „Diabelska kapela”. Ogromne znaczenie w twórczości rzeźbiarza miała wieś sieradzka z jej obrzędami i postaciami świętych. Jego prace znajdują się w wielu muzeach: w Sieradzu, Łodzi, Warszawie, Krakowie. Wyróżniony m.in. odznaką Zasłużony Działacz Kultury. Pochowany na miejscowym cmentarzu.

Jerzy Kaczmarek - twórca ludowy z Wróblewa

Urząd Gminy Wróblew

Wróblew 15, 98-285 Wróblew
tel. 43 828 66 00
fax 43 821 34 15
e-mail: gmina@wroblew.pl
www.wroblew.pl

Placówki oświatowe i kulturalne:

Szkoła Podstawowa
im. Władysława Reymonta w Charłupi Wielkiej
(o stopniu organizacyjnym klas I-VI wraz z oddziałem przedszkolnym)
Charłupia Wielka 116, 98-285 Wróblew
tel./fax 43 821 26 20
e-mail: spchw@tlen.pl

Szkoła Podstawowa w Słomkowie Mokrym
(o stopniu organizacyjnym klas I-VI wraz z oddziałem przedszkolnym)
Słomków Mokry 23, 98-285 Wróblew
tel./fax 43 821 36 10
e-mail: sp_slomkow@poczta.onet.pl

Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki
w Wąglczewie (o stopniu organizacyjnym klas I-VI
wraz z oddziałem przedszkolnym)
Wąglczew 4, 98-285 Wróblew
tel./fax 43 821 36 19
e-mail: spwaglczew@poczta.onet.pl
www.republika.pl/spwaglczew

Zespół Szkół we Wróblewie:
Szkoła Podstawowa im. Ignacji Piątkowskiej
we Wróblewie (o stopniu organizacyjnym klas I-III)

Publiczne Gimnazjum we Wróblewie
Wróblew 55b, 98-285 Wróblew
tel./fax 43 821 31 95
e-mail: sekretariat@zszwroblew.szkolnastrona.pl
www.zszwroblew.szkolnastrona.pl

Publiczne Przedszkole im. Wróbelka Elemelka
we Wróblewie, 98-285 Wróblew 55
tel. 43 821 31 15
e-mail: przedszkole.wroblew@op.pl

Gminna Biblioteka Publiczna we Wróblewie
98-285 Wróblew 15, tel. 43 828 66 01
e-mail: bp.wroblew@pbp.sieradz.pl
www.gbp-wroblew.nets.pl; pbp.sieradz.pl/wroblew

Gminny Ośrodek Kultury we Wróblewie
98-285 Wróblew 15, tel. 43 828 66 19

Bank Spółdzielczy w Sieradzu o/Wróblew
98-285 Wróblew, tel./fax 43 821 39 15

Baza noclegowa

Gospodarstwo Agroturystyczne „Pod Lasem”
Jadwiga Bobrowska
Wąglczew, Orzeł Biały 20, 98-285 Wróblew
tel. 43 826 41 14, 665 379 660
www.podlasem.ebaza.biz

Łódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego
z siedzibą w Bratoszowicach
Oddział Kościerzyn
Baza noclegowa w Ośrodku Szkoleniowym
Kościerzyn 77, 98-285 Wróblew
tel. 43 821 31 13, 43 821 31 14
fax 43 821 30 11
e-mail: koscierzyn@lodr-bratoszewice.pl

Napoleon Hotel Restauracja
Smardzew 64, 98-285 Wróblew
tel. 43 828 41 14, fax 43 821 39 75
www.hotel-napoleon.pl
e-mail: biuro@hotel-napoleon.pl

PHU Aleksandra
Aleksandra Kulawiak Restauracja „Aleksandra”
Wróblew 9, 98-285 Wróblew
tel. 43 821 32 32, 601 345 251
www.restauracja-aleksandra.neostrada.pl
e-mail: aleksandra.kulawiak@gmail.com

Służba zdrowia

Gminny Ośrodek Zdrowia we Wróblewie
98-285 Wróblew 11, tel. 43 821 31 19

Wiejski Ośrodek Zdrowia w Charłupi Wielkiej
Charłupia Wielka 80, 98-285 Wróblew
tel. 43 821 26 56